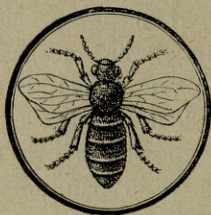

СРПСКИ ПЧЕЛАР

ИЛУСТРОВАН ОРГАН „СРПСКЕ ПЧЕЛАРСКЕ ЗАДРУГЕ“

ЗАШТИТНИК ЛИСТУ:

Његова Светост Патријарах српски
Георгије Бранковић

ГЛАВНИ УРЕДНИК:

Јован Живановић

ОДГОВОРНИ УРЕДНИК:

Иван Маширевић

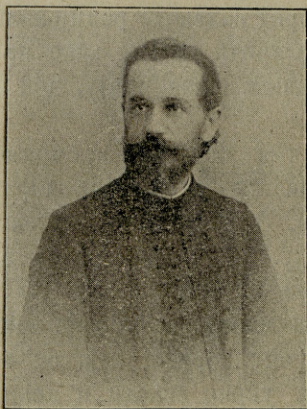
Бр. 12.

Изази једанпут ме-
сечно

Цена је листу на годину
2 ф. или 5 дин.

Година
III.

О рацијоналном подизању пчелиње паше.

Марко Шаула парох.

На свима гранама привреде ви-
димо данас, да је човек према
уструченим потребама својим
устручио и рад за одржање
своје. Техничким изналасцима пре-
образио је он свет у овој поло-
вици овога века. Непроходне шуме
ишчезоше са лица земље, баре,
подводне долине и простране рав-
нице, по којима је само шипраг
оујно растао, данас су плодне о-
ранице. Нема у најновије време
више ни ливада — све човек оре
куд само плугом маћи може. Тиме је паша за пчеле као нај-
главнији увет за успешно пчеларење слабија него што је била,

па је доследно и продуката пчелињих данас мање. И да Берзон, Хрушка и Риче својим проналасцима и богатим знањем о пчели не отворише пчелару пут, којим и поред све рационалне пољопривреде данас корачити може, пчеларство би скоро сасвим престало. Наш ратар, који није упућен у рационално пчеларство не увиђа то, па се тешко накањује на пчеларење наводећи, да се више пчеларити не да, јер је „нестало медљаних роса“ и „ваздух се ваљда данас већ променио“, па више и не вреди улагати труда у пчеларство.“ О вреди и те како, али умно рационално, као што данашње време захтева, да се умно обрађује свака грана привреде. И поред рационалне привреде, још се код нас у свима крајевима јужне Угарске, Срема и Славоније а на много места и Хрватске, налази издашна паша за пчеле, само да се она зна исцрпсти рационалним пчеларењем.

Свако место има и своју главну пашу, јер мало их је, где је преко целе године добра, због напред истакнутих прилика на пољу привреде. Спремити кошнице, да су јаке друштвом до главне паше, а не да се тек на главној паши опорављају, особито, ако је ова кратковремена — главна, треба да је задаћа пчелару. То се може постићи најбоље шпекулативним прихрањивањем, али то стоји много труда и трошка, о чему сам се и сам ове године осведочио хранећи шпекулативно своје кошнице пре багрене. Но није ми намера, да о томе пишем, него: како ћемо и поред садашње рационалне пољске привреде, ипак успешно пчеларити моћи, како притећи у помоћ пчелама, да помоћу нашег паше имају, док им главна паша не стигне.

Практични Немци могу нам у том погледу за пример послужити. Аграрне прилике натерале су и њих, да морају орати и засејати сваку стопу земље, куд се само плугом и мотиком може проћи. Али они гледају, да једним радом изпрну све, што год им природа у њем пружити може. За то Немац, кад већ мора сејати траву за марву а он сеје таку, да може му и пчела извући из ње ону корист, која би без пчела пропала. Кад сади дрвета за украс сокака и авлије, сади тако, које ће му служити и пчелама за пашу. А највише сади, свуда где само места има, племениту воћку, да пчели цветом а њему плодом добру услугу чини. Башту и

гумно огради живом оградом а јендеке, обале и уопће земљу, која за обделавање није, засади таким шипражјем, које има медовит цвет а цвета у доба, кад је у његовој околини паша најслабија. Тиме је његова кућа сва у лепоме зеленилу, све ограђено и умно обрађено и уређено, да њему заиста свака стопа земље користи носи. Путници не могу, да се нахвале и начуде, како су по Немачкој и неплодни крајеви учињени плоднима а голи брежуљци, које рука Божја зеленилом покрила није, покрила је људска, да се око наслађује гледањем а вредна пчелица слатким нектаром.

А како је код нас у овим већ од природе питомим крајевима?

Жалосно! да ми гледајући сваки дан те слике нашег немара, ваљда и не видимо већ црне контуре њихове. Прозлазећи летос кроз Сибач не могах се начудити, како да наш народ већ једном не увиди, да треба животну борбу водити само у раду и увек у раду само, а не у држању глупих старих навика и обичаја и у сновивању о великим пустим пашњацима и пустим шумама, да му све олако падне — „како Бог даде.“

Красан мајски дан, да се човеку и најтежи посао мили радити, а људи засели у гомилама по сокаку око једног, који им сриче политичне новине. Светкују „Средорусу“, али не као што Бог заповеда и здрав разум каже, да су наиме у 7¹/₂ сати, кад је свештеник са школском децом на свакидање јутрење у цркву дошао, и они дошли, да се Богу помоле а после сваки за својим послом, као што ради вредни Швабарумски, него прљава у нереду под дудом светкују „Средорусу“, да се не ошугају. Па на жалост као што тако светкују „Средорусу“, „Вратоломију“, „Лупу“, „Вериге“ и т. д. тако светкују по многим местима и највеће празнике. Није ни чудо онда, што су им баште у корову обрасле, гумна разграђена, место да је једво и друго ограђено живом оградом, која би вредној пчели пружила хране, док се о св. Илији не забеле стрњике те из те обилате пчелиње паше донела му лепу крајцару. Али како ће донети, кад се кошнице тек на стрњикама опорављају, јер у целом селу не види се ништа о чем би пчела живети могла осим по којој окрзан дуд.

Главна паша ма како добра била мало хасне доноси, ако

се кошнице не спреме до ње, да су друштвом јаке. Код нас у Руми за време цветања воћака и врбе кошнице се врло добро опораве, да матица и трутове лећи почне. После тога нема паше две три недеље до цветања багрене, да завлада потпуно мрвило и друштво знатно тргне натраг. Тако је исто од Ивања дана до св. Илије, док не удари бели босиљак. У том времену ми морамо шпекулативно прихрањивати пчеле док се томе не доскочи сађењем дрвећа, које у то време цвета, а особито настојањем да се сеје ешпарзета, која је боља храна за марву него обична наша граорица, а за пчелињу пашу врло добра. Властелин Фајфер почео је сејати, ершпазету, па се надати, да ће и наши ратари, док само виде, сејати ову много издашнију траву.

И варошки мерник, а уједно пчелар г. Тома Округић, дао је ове године засадити по празним местима у Руми 200 лица а до године ће опет толико, те на тај начин румски пчелари кроз коју годину не ће водити бригу, како ће спремити своје кошнице за багренску пашу, кад се буде више сејала ешпарзета ни за пашу на белом босиљку, кад будемо у јунију и јулију имали и липе

За то пчелари као пријатељи народа и његова благостања, отварајте народу очи, јачајте га морално и материјално, јер поред све „уставне свести“ његове буде ли овако и надаље морално трухнуо и морално пропадао — прегазиће га туђин.

У Руми уочи Преображења.

Шаула.

Право о пчели.

Написао Др. Жарко Миладиновић.

(Наставак.)

И по *немачком* праву, као и по римском праву мора власник, чије пчеле штету другом чине, *накнадити штету* ако је он томе *крив*. А по општем *саксонском* праву одговарао је за штету пчелар, *ма и не* био крив, но могао се ослободити од плаћања штете, ако је оштећеном пропустио плеле — штетоциње. Та је установа једнака са установом у римском праву (*lex Aquilia*), где се такођер ослобађа господар од плаћања штете, ако уступи коју домаћу животињу или роба оштећеном.

Но немачко право има посебну установу и о том, да оштећени власник земљишта може запленили животињу штеточињу ради обезбеђења стога потраживања штете а до нампрења исте. Претпоставка за извршење тога права јесте двоје:

1.) да је животиња штету начинила а

2.) да је власник земљишта животињу у штети ухватио. То је прешло у законик т. зв. *Fractatus de juribus incorporibus*, где се у XIV. одељку, а у §. 1 ово наређује: „Wann dem Inhaber eines Grundes durch fremdes Vieh, als Ross, Ochsen, Kühe, Schweine, Geisse, Gänse u. dgl. mit Verwirrung des Samens, Zertretungen oder Abzug des Gewächses oder in anderem Wege Schaden geschieht, so ist er solches Vieh, da er es auf frische That und auf seinem gehörigen oder inhabenden Grund findet, zu p fänden und einzutreiben, auch so lang, bis man sich mit ihm um der erlittenen Schaden und die aufgegangene Fütterung nach billigen Dingen vergleicht, einzuhalten befugt“. Дакле ако коњи, волови, краве, свиње, козе, гуске и друге такве животиње начине штету на земљишту каквом тиме, што би усев разбацили и изгазили, те храну погазили, тада може господар тога земљишта, ако у штети горње животиње затече, узаптити их, па их држати код себе, док газда од животиње не плати штету и не накнади трошак храњења стоке му.

Та установа прешла је у општи аустријски грађански законик (§. 1321 огрз.), грађански законик за краљевину Србију (§. 816 и 817 гр. зак.), док у имовински законик за Црну Гору није прешао, јер се у чл. 583 истог закона нарочито забрањује „у плијен узимати туђу животињу, коју ко нађе на земљи, коју држи“, те му је само допуштено „са земље је изагнати“.

Али по старом немачком праву то је правило законско, било је још шире, него по *Fractatus*-у и грађ. законнику у Аустрији и Србији, јер по истом немачком праву могла се животиња у плијен узети и онда, кад није штета начињена била, али је животињом починио сметање државине (пседа); тако, ако је господар пчеле поставио своје кошнице са пчелама на туђе земљиште, могао је власник земљишта исте у плен узети. Али ако се рој ухватио за туђе дрво, тада није се никако смело рој запленили.

Настаје питање, да ли је по старом немачком праву био обвезан господар пчеле крадљивице накнадити штету, коју оне нанесу туђој кошници.

Доказали смо већ напред,* да у таком случају по римском праву није могло бити говора о каквој накнади, но обратно је било, и то је, да је онај, који је таманио пчеле туђице, морао накнадити штету проузрочену. Тако исто је било и по старом немачком праву, шта више по саксонском праву а нарочито по-

* в. пишчев чланак „Право о пчели“ у св. 6 овог листа на стр. 89.

чевши од 16. столећа и казнило се такво тамањење као злобна оштета туђе ствари. Уопште се како казнило свако тамањење пчела без обзира, да ли су у крађи биле или не.

Под казну је спадала и *крађа пчела*, а тако исто и *мамљење туђих пчела* слаткишем или другим на то налик предметима. Казна је кадгод врло оштра била. Тако је по *саксонском праву* кажњен био крадљивац пчела *смрћу*; ту исту казну је одређивало и *вестерландско земаљско право*. Откако је била на снагу ступила т. зв. *Carolina*, од то доба је било препорно, да ли се крађа пчела казни смрћу или не, а по *хановерском закону* бројала се крађа пчела у *пољску крађу*. Изгледа, да је већ у старије доба цветало кварење меда т. ј. *прављење лажног меда*. То се види по Правној књизи Рупрехта Фрајсиновог, где се одређује, да се оном, који прави лажан мед, има одсећи рука, ако му се то докаже, али место тога да има суцу дати 65 фунти меда.

Прегледали смо у кратко сва стара немачка права, па смо видели, да су правне јединствености неких као у римског права, па с тога није ни чудо било, што је римско право мало по мало преотимало земљиште немачком праву, те што је најпосле немачко право важило само као обичајно право. Тек увођењем највовијег немачког грађанског законика увело се јединство правно и немачко право нашло је достојно место поред римског права. И тиме смо свршили са старим немачким (германским) правом, а сад ћемо, да пређемо на старо српско право, које ћемо проучити у толико само, у колико се тиче нашег питања: права о пчели.

(Наставће се.)

Пчеларење Линебуршких пчелара с плетарама.

(Наставак.)

Линебуршки пчелари пазе не само на првенце да не граде трстовскога саћа него и на другенце и трећенце, јер ове остављају за пријеседе. Особито се сад пазе на другенце и трећенце. Првенци имају своју оплођену матицу, а другенци и трећенци неоплођену, зато се на ове пошљедње мора боље пазити док се матице не оплоде. Матица треба да излети на лето и на то лето да опет улети натраг у кошницу, и пошто ријетко која плетара стоји равно на дасци а да не зјапи на којој страни, то пчелари обмотавају доље кошницу крпама да пчеле не излијећу и одатле, јер би могла и матица одатле излетјети на оплођење те би при повратку могла да не погоди откуда је излетјела. Крпама се дакле обмотавају доље плетаре да би матица излетјела на лето и кроз њега се натраг повратила.

Маторке, које су се изројиле, и другенци и трећенци могу лако

да остану безмаци, јер имају неоплођене матице, које лако при повратку са оплођивања могу да залутају. Зато Линебуржани имају увијек у резерви оплођених матица, које одмах безмацима додају. Они држе мале кошничнице, у које стану шака пчела. У њима се матице оплоде и стоје у резерви да се кад треба додаду безмацима. Из тих малх кошница ухвати се матица и дода се безматку, а пчеле се онда из такве мале кошнице споје с безматком, или се може одмах мала кошница подметнути под безматак окренувши јој уста горе и пчеле се с матицом лијепо споје с пчелама у безматку.

Маторка изројена и другенци и трећенци кад изгубе матицу примају и неоплођену матицу зато Линебуржани међу неоплођене матице у кавешчиће па их остављају као резерву у маторке, које су првенац пустиле. Ту ће матицу пчеле хранити све догле, дакле док маторке не добије себи матицу. Кад добије матицу, онда изваде кавешчић с матицом из ње, па га додаду другој маторци, која је пустила првенац, а нема још матице. Тако Линебуржани у гдјекоју маторку, која после првенца није добила још матице, метну по педесет кавешчића с матицама, које стоје у резерви. Пчеле се навикну на храњење и његовање тих матица у кавешчићима. Кад нестане у којој кошници матица извади кавешчић с матицом из споменутих кошница, па се дода безматку. Кад се види да су пчеле добро расположене према матици у кавешчићу, онда се чеп на кавешчићу извади, па се запуши руница воском, који пчеле прогризу и матица из кавешчића изиде.

Ако је рђаво вријеме па се деси да се гдјекоја матица није оплодила него је пчела носити трутовска јаја, пчелар би из такве кошнице пчеле искуцкао у празну плетару, додао би у кавешчићу матицу, из искусане кошнице исјекао би рђав црв и матицу убио, па би сутра дан опет стресао у њу искуцкани рој и матицу би из кавешчића пустио, кад би видео да су пчеле према матици добро расположене.

Ако нема пчелар оплођене матице у резерви а има кошницу са рђавим црвом, он ће искуцкати из те кошнице пчеле и искуцкаће и једну добру плетару, па ће им кошнице измијенити т. ј. пчеле из кошнице с рђавим црвом доћи ће у добру кошницу а пчеле из добре кошнице доћи ће у кошницу с рђавим црвом. Тако ће сад пчеле искуцкане из кошнице са рђавим црвом у добру кошницу моћи себи извести матицу, јер имају јаја и црви.

Кад првенац изгуби матицу, а нема пчелар оплођене матице, он ће додати неоплођену. Али првенац не прима неоплођене матице, зато пчелар начини матичњак од воска, у који метне неоплођену матицу и дода првенцу и тако пчеле завара.

Пчелар мора пазити и на легло својих ројева. Ако је матица залегла ћелицу до ћелице, онда је добра, али ако не носи јаја у сваку ћелицу једно до друго него мало овдје, мало ондје, пчелар ће тако матицу замијенити другом добром плодном матицом.

Ако удари киша, морају се првенци, другенци и трећенци при-

храњивати, да би остали при снази и да че би легло избацивали. Народ, који се при рђавом времену не прихрањује, ослаби тако да не може ништа нарадити ако паша добра доцније и удари.

Будући дакле да Линебуржани држе своје кошнице увијек у реду и у снази, то је сида наравно, да у њиховим кошницама не може бити метиља. Пренашање је кошница на другу пашу добро за уништење метиља. Како се кошнице почну трести на колима, излази метиљ из рупица, те их пчеле онда одмах спопадне и униште Такођер вриједно је споменути да у кошницама Линебуршким нема пчелињих ушју. Узрок ће бити што су код Линебуржана кошнице увијек јаке и што народи презимљују на једногодишњем и вајвише на двогодишњем саћу.

Друга перијода ројења. Линебуржани радују се кад им се почну кошнице на вријеме да роје. Али кад им се за цвјетања хељеде по други пут стану ројити пред цвјетање вријеска дакле пред главну пушу, онда се њеки не радује томе Јер ако не буде главна паша добра, онда ти ројеви не израде ни онолико, колико им треба за зиму. Други се опет радују и на ово друго ројење т. ј. кад првенци и другенци стану пуштати ројеве, па још ако је добра главна паша, онда првенци, кад се изроје, остају с младом матицом и најбоље су кошнице за пријесјед, јер имају утврђеније и јаче саће. Паројке воле они Линебуржани, који су у онијем крајевима, гдје се могу паројци добро продати и где се може мед у саћу боље продати. Они пак пчелари, којима не иде у рачун да им се пуштају паројци, они начине, прије него ће друго ројење наступити, малу ројчад па кад хоће првенци да се роје, они искуцају првенац и једно ројче, па им измијене кошнице. Првенац стресу дакле у кошницу ројчета, а ројче стресу у кошницу првенца. Из кошнице гдје је сад ројче изаћи ће силне пчеле наскоро, јер има у њој много легла, а првенац ће наћи у кошници гдје је сад, саће до пола кошнице израђено израдиће га до земље и за вријеме главне паше напуниће и једна и друга кошница све саће медом, биће дакле добра и једна и друга. Тијем начином првенцу је препријечено ројење, а ројче је оснажено тако да ће својем пчелару донијети користи. Овај је начин заиста врло добар да се дође до веће добити, само треба знати и бити тако вјешт у искуцавању ројева као што су Линебуржани. Линебуржанин је кадар зајутра рано по десет ројева искуцкати. Али треба бити вјешт у том послу, треба разумијевати свој посао, па онда као што видимо лијено све иде и са плетарама. Читалац овијех редака могао се већ потпуно увјерити да се заиста може рационално пчеларити и са плетарама.

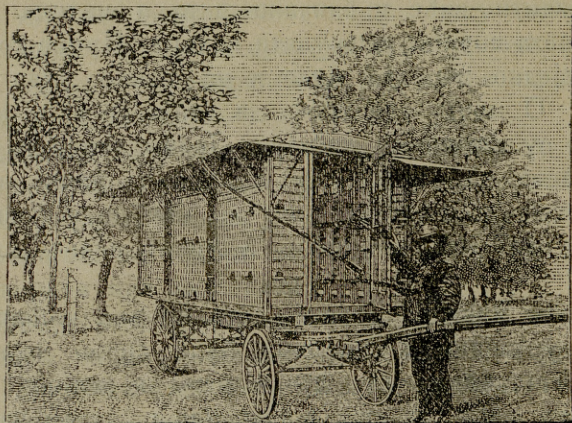
Линебуржани стају на пут другом ројењу на различите начине. Кад првенац пусти рој, метну они његов наројак на мјесто његово, а он дође на које празно мјесто. Пред вече окрену се уста од првенца горе, па се пером превлачи преко пчела. Које су маторе пчеле, оне ће одлетјети на своје старо мјесто, а само ће младе пчеле остати. Сад се може додати млада матица, јер су сад само младе пчеле у првенцу. Да нијесмо пчеле пером рашчистили и да нијесу маторе

пчеле одлетјеле на своје старо мјесто, оне би остале у првенцу и убиле би додану младу матицу. Други опет, кад пренац пусти рој, искуцају из првенца све пчеле, па их споје са ројем. Преко ноћ потуку пчеле матице осим једне, коју су изабрали. Ујутру ће се тај рој стрести у своју стару искуцкану кошницу са саћем и леглом, па ће се метнути на своје старо мјесто. Мора се споменути да матице кад се пчеле искуцавају из првенца, из матичњака изиду и с пчелама уђу у празну кошницу. Ако би који затворен матичњах остао у првенцу, пчелар ће га исјећи.

Паројци радо бјегају из својих кошница кад цвјета хељда, зато пчелари лијене саће у празну кошницу, прије него у њу стресу паројак.

Како се негују изројене маторке. По мишљењу Линебуржана маторке су кошнице, које ће донијети користи, које ће напунити бурад медом, зато се на њих мора и пазити и удесити их тако, како

Кола за пренашање ћерзонки.

ће се више меда добити. Како маторка пусти првенац, одмах се изе исјече трутовско саће, јер сад више трутова не треба. Тругова ма доста за оплођење матица кад првенац изиде, зато сад се и исјеча трутовско саће из маторке. Из посјеченога трутовскога саћа посијеку се главе трутовске, а пчеле остало ишчисте из ћелица. Обично узимају од маторке два роја, па онда гледају да ројење преијече. Да би се даље ројење у маторци препријечило, исјеку се и матичњаци осим једнога. Али се деси да је гдјекоји матичњак свијем горе да га пчелар не може видјети и одсјећи, зато се ипак појекоја маторка против воље пчелареве роји. Кад се то деси, онда пчелар стресе рој у маторку натраг. Рој се стреса у маторку тек сутрадан, јер су пчеле преко ноћ у роју поубијале све матице осим једне коју су изабрале. Или прије него што ће се ројити маторка

пчелар ће из ње искуцати пчеле у празну кошницу, у којој ће преко ноћ пчеле све матице потући осим једне. Сутра дан ће опет стрести у њену стару кошницу с леглом и метнути је на њено мјесто.

Главни уредник.

Лето.

Летом се назива онај отвор на кошници кроз који пчеле излећу и улећу у кошницу. Но лето не служи само за пролаз пчелама него и за ветрење кошнице. Кроз лето улази у кошницу свеж ваздух а излази покварен и нездрав ваздух. Пчеле редовно почињу градити саће у близини лета а матица увек у близини лета почиње запљувати ћелице. Према томе неће бити свеједно ма где било и ма какво било лето на кошници. О месту где треба да стоји лето на кошници подељена су мишљења пчелара. Једни тврде да је боље, ако је лето на горњем делу кошница неки пак тврде да је боље, ако је лето на дољњем делу кошнице, и то одмах на дну кошнице, а трећи веле: „златна је средина“!

Већина пчелара ставља лето на дно кошнице тврдећи да у таквим кошницама буде више меда. Но у таквим кошницама где стоји лето на патосу, зими се врло често саће овлажи и оплесниви, затим врло лако се такво лето загуши од мрва и мртвих пчела, па покварен ваздух не може да изађе а свеж не може да уђе у кошницу и тако пчеле страдају. Зато многи пчелари тврде, да је боље метнути лето на горњи део кошнице, као што чине Линебуршки пчелари јер у таквим кошницама не само да су отклоњене оне мане, које имају кошнице где је лето на дну, него у таквим кошницама се јаче развија легло и према томе су те кошнице особито добре за ројење. То доказују и Линебуршке плетаре, јер матица почиње носити јаја око лета па онда шири легло на све стране, особито доле, јер горњи део у кошници је увек медиште, дакле летом је створено у таким кошницама велико плодиште а мање медиште.

Присталице оваковога лета износе још и ту врлину да се у кошницама, где лето стоји на горњем делу, саће никада не овлажи и да се никада не уплесиви. Даље напомињу, да пчеле у рано пролеће кад се врате у кошницу после првога излета чим уђу у кошницу одмах се загреју, јер топлота је у горњем делу кошнице а у кошницама где лето стоји на патосу, пчеле у рано пролеће враћају се у своју кошницу често падну од хладноће на патос и ту и остану јер у дољем делу кошнице је хладно. Но уз ове врлине лето на горњем делу кошнице има и мана. У таковим кошницама зими врло лако и врло често сунце измами пчеле на излет и због хладноће страдају. Такове кошнице истина добре су за ројидбу али ако нема јесење паше, нису добре за сабириње меда. У рано пролеће врло је тешко пчелама чистити кошницу и износити из ње мртве пчеле и мрве, јер морају од доле износити горе до лета.

Због тога неки пчелари бирају средње т. ј препоручују или једно лето на средини кошнице или два лета од којих једно треба да је на патосу а друго на горњем делу кошнице, па према потреби треба једно или друго лето отворити или затворити.

Ми који пчеларимо са американкама знамо да се лето налази на дну кошнице, па како је американка положена кошница не могу се код ње баш сасвим применити горње тврдње о лету.

Ми знамо из искуства да лето на американци сасвим добро стоји на патосу. Истина да се код оних американки где на лето удара саће пљоштимице често саће преко зиме овлажи и уплесиви, истина да код таквих кошница често пчеле земају доста свежа ваздуха, но у Живановићевој американци где на лето удара саће сечимице и где увек свеж ваздух струји у све делове кошнице, нити се саће овлажи, нити уплесиви, напротив пчеле се врло добро осећају преко зиме у тој кошници, тако да ћеш у пролеће једва наћи коју мртву пчелу на патосу.

Кад се зна на што служи лето, онда не треба правити лета на кошницама сувише мала, него треба да је

пространо да кроз лето увек и лети и зими може свеж ваздух у довољној мери у кошницу излазити да пчеле могу и кад је најбоља паша и најживљи рад без задржавања слободно улазити и излазити из кошнице. Лето треба да је 10—12 см. дугачко (широко) а 2 см. високо. Да не би кроз лето могли зими улазити у кошницу мишеви и кошницама досађивати, треба од даске или лима изрежати решетку, кроз коју могу пчеле лако излазити и улазити и кроз коју може ваздух лако улазити у кошницу али кроз коју мишеви па ни они пољски најмањи не могу улазити.

Испред лета треба на свакој кошници метнути седала од дашчице да могу пчеле лакше улазити и излазити кроз лето.

*
* *

Дописи.

Милошевац (Босна)

Да би се ширило пчеларство, спада у дужност сваком пчелару у свакој прилици поучавати друге који већ пчеларе са плетарама, а тако исто и оне, који би ради били пчеларити, али немају још кошница, те се ломе како би кошнице набавили.

Мени је доста жао, кад човек кога нечем научи, па овај после развали уста и сме да каже, да зна боље од онога који га је научио. Па не само, да сме казати, да зна од свога старијега пчелара који га је на то и упутио, него чак сме да дира и чувеног пчелара г. Јована Живиновића. Не знам шта заслужује оваки пчелар, који није знао до јуче, да матица носи до септембра, а није лане знао шта је поклонљено легло.

Ко шири пчеларство? Што се тиче наше околине од 10—15 села ја имам највише кошница изузимајући плетаре, за мном Симо Марковић трг. у Модричу, пречасни господ. Перо Јовановић у Градачцу. Овај пчелари са Ацином кошницом из Србије, коју сам лане видио празну, те смо водили распру о њој, доказујући један другом, која је боља.

Поред горе наведеног стављам до знања уредништву „Срп. Пчелара“ да сам ја Симу Марковића упутно да пчелари и то са Живановићевом американком пошто сам и кошницу за њега код Живановића наредио. Држим, да ће и г. Недељко Јовичевић из Модриче пристати и наручити кошнице. Но са овим иде теже. Ја сам у једно те исто време говорио о американки г. Живановића јер ја сам већ 1896. имао две које сам сам направно, али је овај други остао до данас без кошница американки. Неки дан говорио је, да ће доћи, да види кошнице и како се истреса мед. Мислио сам направити пчеларом и свог покојног брата бившег учитеља Модричког, а то би и пре било, да је покојник био у стању набавити кошнице и пчеле. С тога сам мислио идућег пролећа поклонити му пет кошница, само да би се ширило пчеларство.

Што се тиче ових сељака врло би радо примили ове кошнице, али им се види скупа, пошто су доста сиромашни а боје се да им не би пропале пошто нису вешти у томе. Но ја сам им свагда говорио, да могу у свако доба доћи код мене па ћу их поучити. Овде има доста људи који држе кошнице плетаре, али су у празноверици и не даду се прикучити кошницама. Веле, ма тај зна сто врагова, па само ако му случајно утече рој, онда се жале на онога, који је онога дана видио кошнице.

Има овде један стари пчелар Софрен Поповић и тог обожавају сви сељани, да је прави кованџија, и то стога, што му се пре неколико година ухватио рој за главу и тако га донео кући.

Исти Софрен више пута долази на мој пчелињак, али више ради, да ми докаже, него да научи. Тако је пролетос при крају априла дошао, те из разговора о пчелама рече: Ви што учите из књиге, не знате ништа. А то је било зато, јер вели да се матица не сме убијати, јер ће кошница обамрети. Ја сам му рекао, ходи да видиш и отворим једну кошницу. у којој сам убио матицу због тога, што је носила само трутовска јаја и показао сам четири матичњака, које су пчеле извеле а он онда само врти главом и вели, е шта ћеш ти кад Шваба и то може.

Пишући ове ретке, држим, да ћу обрадовати уредништво

„Српског Пчелара“ те стављам до знања, да ћу и даље настојати, како би се ширило пчеларство у овом крају, пошто ми сад већ лакше иде него прве године, јер сад виде како се може доћи до хасне и пре јесени.

Станко Милошевић
учитељ и пчелар.

П а б и р ц и

* * * У манастиру Раковцу налази се већ шест година на кули црквеној у зиду један рој. Ове године пустио је три добра роја што значи да је и он добар. Како изгледа изнутра не види се, јер је у зиду и са предње стране има само једна узана пукотина између цигаља, која служи за лето. Та чудна кошница у зиду налази се баш испод звона а од земље висина износи око 20 метара. Кад се зна, да теорија пчеларства препоручује за кошнице преко зиме највећу тишину, м овде тик уз кошницу брује целе зиме звона и кад се зна да по теорији лето од кошница не би требало да буде одвише високо од земље а овде ни мање ни више него стоји на 20 метара високо онда и ми морамо рећи: „nulla regula sine exceptione“:

* * * Пчеларска предавања. Одговорни уредник држао је прошлога и овога месеца теоретска и практична предавања у фрушкогорским манастирима: Беочину, Раковцу, Шишовцу, Бешенову, Малој Смети, Јаску и Хонову. Предавања су са вољом и пажњом слушали ђаци манастирски, братства а бивало је и других слушалаца. Колики ће бити успех од ових предавања видеће се тек доцније али не може се сумњати да ће успеха бити и да га већ има, јер испитивањем појединих слушалаца, показало се да су слушаоци и та предавања схватили и разумели. Сви споменути манастири основали су пчелињаке, неки ове године а неки су и од пре имали. Да како да ти пчелињаци нису још свуда рацијонално утврђени али ако Бог да, већ године што долази уз сваки манастир биће пчелињаци, где ће нови пчелари ђаци и монаси рацијонално пчеларити. У тој нади нас учвршћавају и обећања г. г. настојатеља.

* * * У овоме броју доносимо Позив „Српске пчеларске задруге у Руми“ на главну скупштину. Сећајући се како је она прва скупштина прошле године лепо била посећена, надамо се да ће и ове године бити добро посећена. Особито свештеници и учитељи треба да буду заступљени а како су пољски радови већ у главном посвршавани, надамо се да ће и остали пчелари и пријатељи пчеларства доћи на ову прву редовну главну екуштину. На дневном реду биће и избор нових одборских чланова, стога препоручујемо да сваки у напред размисли о томе како би били у одбор изабрани што вољнији и вреднији људи а надамо се да ће они који немају воље и сами одустати од те части, јер одбор је душа друштва.

На истој скупштини одредиће се место, где ће се до године

одржати главна скупштина а може бити и изложба, па и о томе треба размислити.

* * * Неки француски богаташ из Дижона који је имао грдне воћњаке опазио је да му воће сваке године слабије роди и ако је увек пуно цвета. По савету једнога пријатеља размести по воћњаку доста кошница са пчелама, јер их у том крају није било. Од то доба воће његово даје богату беру. Дакле пчеле прелетајући са цвета на цвет преносе цветни прах и оплођавају цветове и тако се плод замеће. Сваки економ треба да има пчела!

* * * Добротвори. Пречасни господин архимандрит Плакон Телчки претплатио је се на пет примерака „Српског Пчелара“, преч. господина протосинђел Георгије Марјановић претплатио се на десет примерака, г.г. Нестор Ошчић, Серафим Вилчић, Милутин Стојадимовић и Никанор Даниловић претплатише се на два примерка. Споменути господа раздају те примерке „Српског Пчелара“ сиромашним школама, ученицима и т. д. Како постоји решење пречасне архијерејске конзисторије да се управитељи манастира могу и требају из манастирских прихода претплатити за коју сиромашну школу или опшину, то се надамо да ће се и остала г.г. настојатељи као пријатељи пчеларства и „Српскога Пчелара“ претплатити за сиромашне српске школе на „Српски Пчелар.“

Позив на претплату.

На почетку четврте године излагања „Српскога Пчелара“ позивамо све пчеларе и пријатеље пчеларства, да помогну овај стручни лист, који се до сад први у Српству са успехом толико одржао.

Уредништво ће се и даље бринути да „Српски Пчелар“ буде све бољи и угледнији и да не заостане ни у чему иза пчеларских листова најобразованијих народа. Но жеља би била да се и „Српски Пчелар“ може пред целим светом подићи и бројем својих претплатника и читалаца као што то могу и чине пчеларски листови у других народа.

„Српски Пчелар“ се још не може тиме похвалити, али би се пре могао пожалити јер и од оно мало претплатника има их много, који заборављају на своју претплатничку дужност а има их таквих који не ће да изврше своју дужност и кад приме пет опомена! Пчеларство се развија, број пчелара се множи, па се надамо да ће се и број претплатника „Српскога Пчелара“ бар толико умножити колико треба и заслужује.

Чланови „Српске Пчеларске Задруге у Руми“ који